

УДК 330.341.1:005.21:338.24

Синиця С. В., аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

ЕКОСИСТЕМА РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Після масштабних руйнувань і структурних шоків центральне завдання держави та бізнес-спільноти – перевести відновлення з «проектного» на системно-екосистемний рівень. Бізнес-процеси підприємств мають синхронізуватися з державними пріоритетами, інструментами фінансування, цифровою інфраструктурою, механізмами релокації та новими стандартами прозорості [1-5]. Саме екосистемний підхід забезпечує узгодженість політик, капіталу, даних, компетенцій і ринкового попиту, зменшуючи трансакційні витрати та прискорюючи час відновлення для МСП та масштабних інвестиційних проєктів.

Екосистема розвитку бізнес-процесів – це мережа взаємодіючих стейкхолдерів (підприємства, держава, фінансові інститути, донори/МФО, регіони, інвестори, університети, кластери), які працюють за спільними правилами даних, фінансування і закупівель, маючи єдині цілі: відновлення потужностей, інтеграцію у ланцюги вартості, експорт/інвестиції, продуктивність і стійкість. В українських умовах каркас екосистеми формують: державна рамка (Ukraine Facility/Ukraine Plan, Програма дій Уряду); цифрова інфраструктура публічного сектору (Prozorro, супровідні регуляції, відкриті дані); підприємницька інфраструктура (Dіia.Бізнес, грантові та кредитні програми, релокація); інвестиційна вітрина (UkraineInvest Guide, регіональні проєктні портфелі). Архітектура екосистеми складається з семи основних рівнів:

1. Політика та стратегія – макрофінансова стабільність, відновлення, реформи та євроінтеграція згідно з Ukraine Facility 2024-2027pp. та Програмою дій Уряду 2025-2026pp., задають пріоритети для бізнес-процесів.

2. Нормативно-процедурний рівень – посилення прозорості та швидкості процедур через зміни до «особливостей закупівель» (в т.ч. для енергетичних об'єктів), синхронізація з Планом України у Prozorro (позначення фінансування з Ukraine Facility), що прямо впливає на бізнес-процеси підрядників/постачальників (від підготовки тендерної документації до пост-аудиту).

3. Цифрові платформи та дані:

– Prozorro/e-Data та стандарти даних – відкритість процесів закупівель і витрат, планування портфеля відбудови, benchmarking підрядників, ризик-індикатори для антикорупційного контролю;

– Dіia.Бізнес – єдине вікно можливостей для МСП (гранти, акселерація, освітні сервіси, довідники), що скорочує витрати на пошук фінансування та партнерів.

4. Фінансові інструменти – бюджетна підтримка, інвестиційні фонди, технічна допомога в межах Ukraine Facility, кредитні/грантові програми (гранти на переробку/власну справу, тематичні гранти на відновлення МСП, стартап-треки). На рівні бізнес-процесів це означає потік проєктів з вимогами до плану закупівель, локалізації, впливу/ESG-звітності.

5. Логістика та релокація – релокаційні платформи і відповідні сервіси Міністерства економіки допомагають перенести виробництво, відновити ланцюги постачання і безперервність бізнес-процесів.

6. Інвестиційна промоція та проєктний портфель – UkraineInvest Guide як «вітрина» можливостей, де секторальні можливості, державна підтримка індустріальних парків, огляди регіонів – це основа для стандартизації бізнес-кейсів.

7. Стратегічні важелі трансформації бізнес-процесів – процесна прозорість і комплаєнс означають вбудовувати вимоги Prozorro/Ukraine Facility у внутрішні процеси підприємств (маршрути закупівель, контроль якості, антикорупційні чек-листи, ESG-репортинг), що зменшує ризики аудитів і прискорює оборот коштів [1-5].

Як висновок, можна зазначити, що у сучасних умовах повоєнної трансформації Україна стоїть перед необхідністю не лише відновити зруйновані економічні зв'язки, а й побудувати нову модель управління бізнес-процесами, засновану на принципах відкритості, партнерства, цифровізації та стійкості [1; 2]. Екосистемний підхід дозволяє сформувати інтегроване середовище взаємодії держави, бізнесу, науки, громад та міжнародних партнерів, у якому кожен елемент (від нормативної бази до цифрової інфраструктури) сприятиме ефективному функціонуванню економіки [3; 4; 5].

Також визначено, що створення екосистеми розвитку бізнес-процесів є ключовим інструментом підвищення конкурентоспроможності національного бізнесу, мобілізації інвестиційних ресурсів, розвитку малого й середнього підприємництва, а також формування сучасних ланцюгів доданої вартості. Ефективна екосистема бізнес-процесів забезпечить: прискорення реалізації інвестиційних і відбудовних проєктів; прозорість і контроль використання коштів; розвиток цифрових компетентностей підприємців; створення робочих місць і зростання продуктивності; інтеграцію України до європейських економічних просторів. Отже, екосистемний підхід до розвитку бізнес-процесів є не лише інструментом економічного відновлення, а й фундаментом нової моделі сталого розвитку України, що базується на інноваційності, партнерстві, цифровій зрілості та довірі між усіма учасниками економічної системи.

Список використаних джерел:

6. Соколова, Л., Іванова, В., & Верясова, Г. (2021). Сучасна інноваційна економіка: від піраміди Маслоу до глобальної конкурентоспроможності країни. *Економіка та суспільство*, (26). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-43>.

7. Рєпіна, І., & Якушева, Н. (2022). Забезпечення якості бізнес-процесів у трикластерній GSI-моделі екосистеми інноваційного підприємництва. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 312(6(2), 376-381. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-63](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-63)

8. Ключковська, В., Ключковський, О. & Трегубов, О. (2023). Макроекономічні аспекти відновлення функціонування малого та середнього бізнесу в контексті повоєнної відбудови національної економіки України. *Економіка і організація управління*, 89-98. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.9>.

9. Irnazarov, D., Puzyrova, P. (2024). Theoretical concept of artificial intelligence, its impact on the modernisation of business processes and strategic development of enterprises. *Management*, 1(39): 78–89. <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2024.1.7>.

10. Synytsia, S., Puzyrova, P. (2024). Theoretical approaches to the formation of business processes in the sphere of information technology in the context of digitalisation. *Management*, 1(39): 90–100. <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2024.1.8>.